

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Buriana a soudců JUDr. Ivany Tomkové a Mgr. Bc. Aleše Klempy ve věci

žalobce: **JOY IMPORT, s.r.o., IČO: 25629573**
se sídlem Vymazalova 1691/18, 615 00 Brno
zastoupený Mgr. Petrem Sopuchem, advokátem
se sídlem Běhounská 4/20, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Statutární město Brno, Městská část Brno – střed, IČO: 44992785**
se sídlem Dominikánská 264/2, 601 69 Brno
zastoupený JUDr. Radkem Coufalem, advokátem
se sídlem Lidická 693/5a, 602 00 Brno

o 491 450 Kč s příslušenstvím,
o odvolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 8. 6. 2023, č. j. 245 C
29/2017-160,

takto:

- I.** Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku I **potvrzuje.**
- II.** Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II mění tak, že žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady řízení v částce 51 304 Kč ve lhůtě do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Radka Coufala, advokáta se sídlem v Brně, Lidická 693/5a.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

- III. Žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady odvolacího řízení v částce 25 652 Kč ve lhůtě do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Radka Coufala, advokáta se sídlem v Brně, Lidická 693/5a.

Odůvodnění:

1. Městský soud v Brně („dále jen soud prvního stupně“) rozhodl rozsudkem ze dne 8. 6. 2023, č. j. 245 C 29/2017-160 („dále jen rozsudek soudu prvního stupně“) tak, že žaloba, kterou se žalobce po žalovaném domáhal zaplacení částky 491 450 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 491 450 Kč od 1. 1. 2015 do zaplacení se zamítá (výrok I), a dále žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 99 704 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalovaného (výrok II).
2. Proti tomuto rozsudku podal žalobce odvolání, ve kterém namítl, že soud prvního stupně nesprávně dovodil, že se na promlčení užijí normy občanského zákoníku. Žalobce má za to, že v daném případě je třeba na otázku promlčení užít tehdy platný obchodní zákoník. Žalobce se ve svém odvolání neztotožnil s výkladem ustanovení § 261 odst. 2 obchodního zákoníku soudem prvního stupně a konstatoval, že pojem zabezpečování veřejných potřeb použitý v tomto zákonném ustanovení je na základě konstantní judikatury Nejvyššího soudu pravidelně vykládán v širších souvislostech, tedy značně extenzivně. Veřejnou potřebou není jen potřeba týkající se všech občanů, nýbrž i potřeba, na níž je zájem z hlediska určité územní oblasti nebo lokality, kterou žalobce nepochybně zabezpečoval. Uvedená skutečnost měla být prokázána i navrženými důkazy, které však soud neprovedl a nepoučil jej o tom, že neunáší důkazní břemeno. Žalobce uvedl, že rozhodnutí soudu prvního stupně je značně překvapivé. S ohledem na vyřešení otázky promlčení soud již rezignoval na provádění dalšího dokazování. Žalobce v odvolání dále vyslovil nesouhlas s přiznáním žalovanému náhradu nákladů řízení za zastoupení advokátem s poukazem na nález Ústavního soudu ze dne 24. 3. 2020, sp. zn. IV.ÚS 2434/19, když soud dle jeho názoru opomněl zohlednit judikaturně dovozenou vyvratitelnou právní domněnku, že statutární město je dostatečně personálně a materiálně vybaveno k tomu, aby bylo schopno kvalifikovaně hájit své zájmy, aniž by muselo využívat právní pomoci advokátů. Žalobce dále namítl, že žalovanému nepřisluší náhrada nákladů řízení za vypracovaný znalecký posudek, když tento znalecký posudek si nechal vypracovat žalovaný pro případnou dohodu v mediaci a soud prvního stupně se při svém rozhodování o závěry znaleckého posudku neopíral. Žalobce navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil a žalobě vyhověl v celém rozsahu, případně, aby rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.
3. Žalovaný ve svém písemném vyjádření k odvolání žalobce uvedl, že soud prvního stupně zcela detailně a správně vyhodnotil, že na předmětnou věc nelze užít úpravu promlčení obsaženou v obchodním zákoníku (zákon č. 513/1991 Sb.), neboť se ve smyslu ustanovení § 261 odst. 2 tohoto zákona se nejedná o závazkový vztah mezi podnikatelem a samosprávnou územní jednotkou, jenž by se měl týkat zabezpečování veřejných potřeb. Tuto skutečnost ostatně žalobce ani před soudem prvního stupně netvrdil, pouze tvrdil, že jeho nárok promlčen není z toho důvodu, že k takovému závěru dospěla jeho bývalá právní zástupkyně. Že by žalobce měl v rámci předmětného závazkového právního vztahu zabezpečovat veřejné potřeby, žalobce nikdy netvrdil, ani pro podporu takového závěru nepředložil žádný důkaz. Žalovaný vyslovil názor, že provozování podnikatelské činnosti, jejímž předmětem je maloobchod s luxusním nábytkem, nelze ani při užití extenzivního výkladu považovat za zabezpečování veřejných potřeb v lokalitě. Pokud žalobce navrhoval provedení dalších důkazů, tyto důkazy se týkaly zcela jiných skutečností, a to rozsahu škody, vybavení prodejny a jiných, než aby jimi zvrátil případné promlčení jeho nároku. Žalovaný uvedl, že pokud soud vyřešil otázku promlčení, správně pak z důvodu hospodárnosti řízení další dokazování neprováděl. K námitce žalobce týkající se nákladů řízení žalovaný uvedl, že v této věci bylo nezbytné zajistit právní Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

zastoupení advokátem, když nemohl předvídat, že se soud ztotožní s jeho námitkou promlčení a v případě, že by ve věci bylo jednáno meritorně, lze konstatovat, že žalovaný není dostatečně personálně a materiálně vybaven k tomu, aby svá práva kvalifikovaně hájil prostřednictvím svých zaměstnanců. Problematika náhrady škody nepatří mezi běžnou agendu žalovaného, resp. jeho zaměstnanců. Žalovaný připomenul, že toto řízení není jediným sporem mezi ním a žalobcem, kdy celá záležitost obou účastníků řízení je podstatně komplexnější, než „pouhá náhrada škody“. Žalovaný uzavřel, že jeho právní zastoupení advokátem je v této věci účelné a hospodárné a přiznání náhrady nákladů řízení postupem dle advokátního tarifu je zcela po právu. K znaleckému posudku žalovaný uvedl, že k jeho vypracování došlo z popudu žalobce v rámci mediačního řízení, které soudnímu řízení v této věci předcházelo, a to za účelem možného smírného vyřešení celé záležitosti. Žalovaný uzavřel, že rozsudek soudu prvního stupně považuje za právně i věcně správný a navrhl jeho potvrzení.

4. Odvolací soud posoudil odvolání žalobce jako včas podané, podané osobou oprávněnou k podání odvolání, přípustné a řádné (§ 204 odst. 1, § 201, § 202 odst. 2 a contrario, § 205 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu – dále již jen o.s.ř.). Ve svých důvodech je odvolání podřaditelné pod ustanovení § 205 odst. 2 písm. g) o.s.ř., tedy, že rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Skutečnosti zakládající odvolací důvod uvedený v ustanovení § 205 odst. 2 písm. a) o.s.ř., které zkoumá soud z úřední povinnosti, nebyly ze spisu zjištěny a v odvolání nebyly namítány.
5. Odvolací soud přezkoumal odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a poté dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.
6. Z obsahu spisu bylo zjištěno, že žalobce se žalobou podanou u soudu prvního stupně dne 23. 6. 2017 domáhal po žalovaném zaplacení částky 491 450 Kč s příslušným zákonným úrokem z prodlení z této částky od 1. 1. 2015 do zaplacení z titulu náhrady škody, která mu vznikla na vybavení prodejny a na stavebních úpravách provedených před škodnou událostí na adrese Lidická 1859/8 v Brně. Žalobce uvedl, že měl od žalovaného pronajaty na základě nájemní smlouvy prostory, kde se jeho prodejna nacházela, přičemž ze dne 25. 6. 2013 na 26. 6. 2013 došlo k protržení střešní konstrukce objektu a zatečení do předmětné prodejny a vzniku škody na jeho majetku. K protržení střešní konstrukce a zatečení došlo v důsledku zanedbávání údržby objektu žalovaným. Žalovaná částka dle žalobce představuje rozdíl mezi celkovou škodou, která mu vznikla a částkou 373 490 Kč, kterou mu uhradila pojišťovna.
7. Žalovaný nárok žalobce neuznal a vznesl námitku promlčení.
8. Soud prvního stupně po provedeném dokazování, které podrobně v odůvodnění svého rozsudku popsal, dospěl k závěru, že na daný případ je s ohledem na ustanovení § 3036 zákona č. 89/2012 Sb. ve znění pozdějších předpisů třeba aplikovat zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů („dále jen o. z.“). Soud prvního stupně dále s poukazem na ustanovení § 100 odst. 1, § 106 odst. 1, 2 o. z. uvedl, že předmětná škoda vznikla při protržení střechy v noci ze dne 25. na 26. 6. 2013, objektivní tříletá promlčecí doba uplynula nejpozději 26. 6. 2016, a proto je s ohledem na datum podání žaloby nárok žalobce promlčen. K subjektivní dvouleté lhůtě soud prvního stupně uvedl, že tato rovněž uplynula před podáním žaloby, když z přípisu ze dne 17. 12. 2014, kterým žalobce u žalovaného předmětný nárok uplatnil, je zřejmé, že nejpozději toho dne věděl, že mu škoda vznikla, v jakém rozsahu a kdo za ni odpovídá. Soud prvního stupně dále zdůvodnil, proč nelze aplikovat ustanovení zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku ve znění pozdějších předpisů týkající se běhu promlčecí doby s tím, že mezi účastníky se nejednalo o obchodněprávní vztah a žalovaný předmětnou nájemní smlouvu neuzavíral za účelem zabezpečování veřejných potřeb, ale jako projev soukromoprávní dispozice se svým majetkem, takže strany svůj smluvní vztah ani nepodřídily obchodnímu zákoníku ve smyslu ustanovení § 262 odst. 1 obchodního zákoníku. Soud prvního stupně tedy z důvodu promlčení nároku žalobu zamítl. V závěru odůvodnění rozsudku soud

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

prvního stupně provedl podrobný výpočet nákladů řízení, které úspěšnému žalovanému vůči žalobci s ohledem na ustanovení § 142 odst. 1 o.s.ř. přiznal. S bližším odvolací soud odkazuje na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně.

9. Z provedeního dokazování před soudem prvního stupně vyplynulo, což ani mezi účastníky sporné nebylo, že ke tvrzené škodě na vybavení prodejny v důsledku protržení střešní konstrukce a zatečení do této prodejny užívané žalobcem došlo ze dne 25. 6. na 26. 6. 2013 a že žalobce u žalovaného dne 17. 12. 2014 nárok na náhradu škody vůči žalovanému uplatnil. Ke škodě tedy došlo nejpozději dne 26. 6. 2013, tedy za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., jakož i za účinnosti zákona 513/1991 Sb. obchodního zákoníku, přičemž s ohledem na žalovaným vznesenou námitku promlčení nároku žalobce se soud prvního stupně zcela správně zabýval otázkou, který z výše uvedených zákonů na otázku promlčení nároku žalobce aplikovat. V této souvislosti odvolací soud uvádí, že námitku promlčení vznesl žalovaný podáním ze dne 28. 11. 2022 označeným jako vyjádření na výzvu soudu, přičemž na vznesenou námitku promlčení reagoval žalobce svým podáním ze dne 15. 1. 2023 doručeným soudem prvního stupně téhož dne, v němž odkázal na jednání, které proběhlo u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 253 C 9/2016 dne 1. 6. 2017, a uvedl, že měl být poučen svojí bývalou zástupkyní, že promlčecí doba se řídí obchodním zákoníkem a je čtyřletá. Žalobce v tomto vyjádření vyslovil názor, že promlčení v této věci je třeba posuzovat podle obchodního zákoníku. Dále odkázal na důkazy prokazující výši vzniklé škody. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že žalobce si byl vědom vznesené námitky promlčení ze strany žalovaného a byl si vědom i toho, že při posuzování důvodnosti námitky promlčení se bude soud zabývat otázkou, podle kterého zákona je třeba otázku promlčení posuzovat. Jestliže tedy soud prvního stupně běh promlčecí doby posoudil podle občanského zákoníku platného v době vzniku škody, pak se nemohlo jednat o nijak překvapivý postup z jeho strany, když navíc posouzení otázky, podle kterého právního předpisu při posuzování otázky promlčení se postupuje, je otázkou především právní. Jestliže žalobce zastával názor prezentovaný v jeho vyjádření ze dne 15. 1. 2023, že běh promlčecí doby měl být posuzován podle obchodního zákoníku, pak měl k tomuto svému právnímu názoru sdělit a doložit důkazy, a to i poté, co mu bylo při jednání dne 8. 6. 2023 poskytnuto ze strany soudu poučení dle § 118b o.s.ř.
10. K námitce žalobce, že soud prvního stupně měl vznesenou námitku promlčení posuzovat podle ustanovení § 261 odst. 2 a § 261 odst. 6 obchodního zákoníku odvolací soud uvádí, že se s touto námitkou žalobce neztotožnil. Naopak jako zcela správné shledal právní závěry soudu prvního stupně učiněné k otázce promlčení pod bodem 6 odůvodnění jeho rozsudku, na který v celém rozsahu odkazuje.
11. Nad rámec těchto závěrů učiněných soudem prvního stupně odvolací soud uvádí, že zabezpečování veřejných potřeb zahrnuje uspokojování potřeb neurčitého počtu lidí, a to bez ohledu, zda jde o celou společnost nebo pouze o její část. Pod pojem zabezpečování veřejných potřeb jsou zahrnovány služby, na kterých je obecný zájem, a to typicky v oblasti hospodářské, zdravotnické, životního prostředí, sociální, kulturní apod. Takovéto potřeby jsou zajišťovány jednotně pro všechny subjekty, které je také na daném území mohou hromadně využívat. Jedná se např. o výstavbu a opravu vodovodů, veřejných komunikací, osvětlení apod. Tyto závěry jsou vysloveny v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2022 pod sp. zn. 23 Cdo 4260/2011. Je sice pravdou, že v citovaném rozhodnutí Nejvyššího soudu je rovněž vysloven názor, že pojem zabezpečování veřejných potřeb užitý v ustanovení § 261 odst. 2 obchodního zákoníku je vykládán tzv. v širších souvislostech, nicméně v daném případě dle názoru odvolacího soudu nelze dovodit, že by závazek – uzavření nájemní smlouvy o nájmu nebytových prostor mezi žalovaným a žalobcem se týkal zabezpečování veřejných potřeb daného území. Vlastnická dispozice nebytových prostor žalovaným v podobě přenechání těchto nebytových prostor žalobci do nájmu nesměruje k uspokojování veřejných potřeb občanů dané oblasti, ale pouze k účelnému využití volných prostor ze strany žalovaného jako

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

pronajímatele. To, že žalobce využíval pronajaté prostory k provozování prodejny kuchyňského nábytku a doplňků a že tuto prodejnu mohl navštívit kterýkoliv občan, který o návštěvu projevil zájem, neznamená, že by tímto žalobce zabezpečoval veřejné potřeby ve smyslu, jak bylo výše naznačeno. Odvolací soud tedy ve shodě se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že na otázku promlčení nároku žalobce v dané věci nelze aplikovat ustanovení obchodního zákoníku, a že vznesenou námitku promlčení žalovaným je třeba posuzovat dle příslušných ustanovení občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. Soud prvního stupně správně posoudil skutečnosti, ze kterých se počátek subjektivní i objektivní promlčecí doby odvíjí a dospěl ke správnému závěru, že nárok žalobce uplatněný v tomto řízení je promlčen. S bližším odkazuje odvolací soud na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, s jehož obsahem se ztotožnil. Vzhledem k výše uvedenému odvolací soud odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I ve smyslu ustanovení § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil.

12. Pokud se jedná o výrok II rozsudku soudu prvního stupně, pak odvolací soud zastává shodný názor jako soud prvního stupně, že úspěšnému žalovanému s ohledem na ustanovení § 142 odst. 1 o.s.ř. přísluší náhrada nákladů řízení, a to za jeho zastoupení advokátem v tomto řízení. K poukazu žalobce na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 3. 2020, sp. zn. IV.ÚS 2434/19 odvolací soud uvádí, že tento nálezy připouští vyvrácení judikatorně dovozené právní domněnky, že statutární město je dostatečně personálně a materiálně vybaveno k tomu, aby bylo schopno kvalifikovaně hájit svá rozhodnutí, práva a zájmy, aniž by muselo využívat právní pomoci advokátů. O vyvrácení této domněnky se však v daném případě jedná. Je tomu tak především s ohledem na charakter sporu, který se nepochybně netýká běžné agendy spadající do působnosti žalovaného, ale jedná se o specifický spor o náhradu škody vzniklý údajným porušením povinností ze strany žalovaného. Spory o náhradu škody jsou obecně spory poměrně komplikovanými, řešícími nejen otázku porušení povinností ze strany žalovaného, vznik škody a příčinou souvislost mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody, ale i otázku samotné výše škody, k jejímuž stanovení se často řízení neobejde bez znaleckých posudků. K vedení takového sporu je třeba nepochybně vysokých odborných znalostí, které nelze od zaměstnanců žalovaného, byť právně vzdělaných a vyřizujících zcela jinou agendu, očekávat. Odvolací soud je tedy ve shodě se soudem prvního stupně názoru, že zastupování žalovaného advokátem v tomto řízení bylo zcela namístě a bylo účelné. To, že řízení skončilo u soudu prvního stupně zamítnutím žaloby z důvodu promlčení nároku žalobce a že tedy nebylo třeba se dále blíže zabývat dalšími předpoklady odpovědnosti žalovaného za vznik škody žalobci, důvodnost zastoupení žalovaného advokátem nijak nesnižuje. Přiznání náhrady nákladů řízení v podobě zastoupení žalovaného advokátem tedy bylo správné. Odvolací soud se však neztotožnil s výší nákladů řízení, které byly žalovanému soudem prvního stupně přiznány. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně pouze v tom, že úspěšnému žalovanému přísluší odměna za jeho zastoupení advokátem za čtyři úkony právní služby, a to za přípravu a převzetí zastoupení, vyjádření k žalobě, vyjádření k věci ze dne 13. 4. 2023 a za účast při jednání soudu před soudem prvního stupně dne 8. 6. 2023, a to ve výši 10 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 11 odst. 1 písm. a), písm. d), písm. g), § 7 bod 6 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu – dále jen advokátní tarif). K těmto úkonům bylo třeba připočítat 4x 300 Kč režijní náhradu hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), tedy 1 200 Kč. K celkové částce 42 400 Kč bylo třeba připočítat 21 % daň z přidané hodnoty, neboť zástupce žalovaného je plátcem této daně a daň z přidané hodnoty je součástí nákladů řízení (§ 137 odst. 3 o.s.ř.). Celkové náklady řízení, které dle názoru odvolacího soudu žalovanému přísluší, činí 51 304 Kč. Odvolací soud se neztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že jako náklady řízení je třeba považovat náklady na mediaci ve výši 6 050 Kč a náklady na vypracování znaleckého posudku ve výši 42 350 Kč. Pokud jde o náklady představované úhradou za zaplacený znalecký posudek k tomuto odvolací soud uvádí, že v rámci soudního řízení soud prvního stupně důkaz tímto znaleckým posudkem sice provedl, avšak při svém rozhodování

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

ze znaleckého posudku nevycházel, znalecký posudek nijak nehodnotil a žalobu zamítl z důvodu promlčení nároku žalobce. Pokud znalecký posudek byl žalovaným vypracován pro účely mediačního řízení, k tomuto odvolací soud uvádí, že mediační řízení není součástí soudního řízení a náklady související s tímto mediačním řízením nelze uplatňovat v rámci soudního řízení a náklady mediačního řízení si nese každý z účastníků ze svého. To platí i v případě fakturované a požadované částky na mediaci ve výši 6 050 Kč. Odvolací soud tedy nepřiznal úspěšnému žalovanému náhradu nákladů vynaložených na zpracování znaleckého posudku a náhradu za mediační řízení. S ohledem na výše uvedené tedy odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II tak, že úspěšnému žalovanému přiznal náhradu nákladů řízení pouze ve výši 51 304 Kč (§ 220 odst. 1 o.s.ř.).

13. Úspěšnému žalovanému odvolací soud s ohledem na ustanovení § 142 odst. 1 za použití ustanovení § 224 odst. 1 o.s.ř. přiznal náhradu nákladů odvolacího řízení představované odměnou advokáta žalovaného za dva úkony právní služby učiněné v odvolacím řízení, a to za písemné vyjádření k odvolání žalobce a za účast zástupce žalovaného u odvolacího jednání dne 26. 11. 2024 ve výši 10 300 Kč za každý z těchto dvou úkonů právní služby, celkem 20 600 Kč (§ 11 odst. 1 písm. d) a g), § 7 bod 6 advokátního tarifu). K této částce bylo třeba připočítat 2x 300 Kč režijní náhradu hotových výdajů na dva úkony právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) a 21 % daň z přidané hodnoty z výše uvedených částek. Celkové náklady odvolacího řízení, které byly úspěšnému žalovanému vůči žalobci přiznány, činí částku 25 652 Kč.
14. Lhůta a místo plnění vyplývají z ustanovení § 160 odst. 1 a § 149 odst. 1 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky ve lhůtě do dvou měsíců od jeho doručení prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni, za podmínek ustanovení § 237 o.s.ř.

Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat pouze dovolací soud.

Nesplní – li povinná strana dobrovolně a včas to, co jí ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněná strana domáhat jeho splnění návrhem na výkon rozhodnutí nebo návrhem na exekuci.

Brno 26. listopadu 2024

JUDr. Jaroslav Burian v.r.
předseda senátu